

Nationaal Archief
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Nummer Toegang: 2.20.48

**Inventaris van het archief van de NV
Madoera Stoomtrammaatschappij,
(1896) 1897-1973**

S.M. Dengkeng-Sunito

Nationaal Archief, Den Haag 1988

This finding aid is written in Dutch.

I N H O U D S O P G A V E

Beschrijving van het archief.....	5
Aanwijzingen voor de gebruiker.....	6
Openbaarheidsbeperkingen.....	6
Beperkingen aan het gebruik.....	6
Materiële beperkingen.....	6
Aanvraaginstructie.....	6
Citeerinstructie.....	6
Archiefvorming.....	7
Geschiedenis van de archiefvormer.....	7
Voorgeschiedenis.....	7
Oprichting.....	8
Periode 1897-1940.....	8
Periode 1940-1945.....	9
Periode 1945-1970.....	10
Traject van de Madoera Stoomtram-Maatschappij.....	11
Overzicht van commissarissen.....	13
Overzicht van directeuren.....	14
Overzicht van leden van het plaatselijk comité te Soerabaja.....	14
Overzicht van administrateurs/hoofdvertegenwoordigers.....	15
Leden van de Vereniging van Nederlandsch-Indische (Indonesische) Spoor- en Tramwegmaatschappijen (V.N.I.S.T.M.).....	15
Geschiedenis van het archiefbeheer.....	16
De verwerving van het archief.....	16
Inhoud en structuur van het archief.....	17
Inhoud.....	17
Selectie en vernietiging.....	17
Verklaring van vernietiging.....	17
Ordening van het archief.....	17
Verwant materiaal.....	19
Beschikbaarheid van kopieën.....	19
Verwante archieven.....	19
Overzicht van geraadpleegde bronnen.....	19
Beschrijving van de series en archiefbestanddelen.....	21
I. Archief van de Raad van Commissarissen.....	21
II. Archief van de Directie.....	22
A. Stukken van algemene aard.....	22
1. Verslagen.....	22
2. Correspondentie.....	22
3. Afschriften van overheidsbesluiten.....	23
B. Stukken betreffende bijzondere onderwerpen.....	23
1. Oprichting en ontwikkeling.....	23
2. Kapitaal-aantrekking.....	24
3. Financieel beheer.....	24
4. Boekhouding.....	25
5. Personeel beheer.....	26
6. Concessies, aanleg en exploitatie.....	26

C. Foto's.....	28
D. Documentatie.....	28
III. Gedeponeerde archieven.....	30
A. Stichting Ondersteuningsfonds voor het personeel van de N.V. Madoera Stoomtram Maatschappij, 1911-1973.....	30
B. Stichting Spaar- en Verzekeringsfonds voor het Europeesch en daarmee gelijkgestelde personeel van de N.V. Madoera Stoomtram Maatschappij, 1914- 1973.....	31

BESCHRIJVING VAN HET ARCHIEF

Naam archiefblok:

NV Madoera Stoomtram Maatschappij

Periodisering:

archiefvorming: 1897-1973

oudste stuk - jongste stuk: 1896-1973

Archiefbloknummer:

I25037

Omvang:

126 inventarisnummer(s); 4,90 meter

Taal van het archiefmateriaal:

Het merendeel der stukken is in het Nederlands.

Soort archiefmateriaal:

Normale geschreven, getypte en gedrukte documenten, geen bijzondere handschriften.

Archiefdienst:

Nationaal Archief

Locatie:

Den Haag

Archiefvormers:

NV Madoera Stoomtram Maatschappij

Samenvatting van de inhoud van het archief:

Van de NV Madoera Stoomtram Maatschappij (1897-1973), die op Madura personenvervoer en vee- en goederentransport verzorgde, is slechts het archief van de directie in Nederland bewaard gebleven; het archief met betrekking tot de exploitatie in Nederlands-Indië is niet overgeleverd. Het archief bestaat grotendeels uit beleidsstukken, stukken betreffende financieel beheer en correspondentie met onder andere het Ministerie van Koloniën, de Nederlandsche Handelmaatschappij en diverse spoorwegmaatschappijen.

Aanwijzingen voor de gebruiker

OPENBAARHEIDSBEPERKINGEN

Volledig openbaar.

BEPERKINGEN AAN HET GEBRUIK

Reproductie van originele bescheiden uit dit archief is, behoudens de algemene regels die gelden voor het kopiëren van stukken, niet aan beperkingen onderhevig. Er zijn geen beperkingen krachtens het auteursrecht.

MATERIËLE BEPERKINGEN

Het archief kent geen beperkingen voor het raadplegen van stukken als gevolg van slechte materiële staat.

AANVRAAGINSTRUCTIE

Openbare archiefstukken kunnen online worden aangevraagd en gereserveerd. U kunt dit ook via de terminals in de studiezaal van het Nationaal Archief doen. Om te kunnen reserveren dient u de volgende stappen te volgen:

1. [Creëer een account of log in.](#)
2. Selecteer in de archiefinventaris een archiefstuk.
3. Klik op 'Reserveer' en kies een tijdstip van inzage.

CITEERINSTRUCTIE

Bij het citeren in annotatie en verantwoording dient het archief tenminste éénmaal volledig en zonder afkortingen te worden vermeld. Daarna kan worden volstaan met verkorte aanhaling.

VOLLEDIG:

Nationaal Archief, Den Haag, NV Madoera Stoomtram Maatschappij, nummer toegang 2.20.48, inventarisnummer ...

VERKORT:

NL-HaNA, Madoera Stoomtram Mij., 2.20.48, inv.nr. ...

Archiefvorming

GESCHIEDENIS VAN DE ARCHIEFVORMER

VOORGESCHIEDENIS

Het transportwezen op Java was in de eerste helft van de vorige eeuw al een onderwerp van voortdurende zorg van de Indische regering. De uitbreiding van de cultures in de periode 1830-1840, deed het nijpend gebrek aan transportmiddelen hoe langer hoe meer voelen. Verschillende proefnemingen tot verbetering werden gedaan. J.C. Baud, minister van Koloniën in de periode 1840-1846, ondernam zelfs pogingen met de verzending van 40 kamelen uit Tenerife naar Java; ook zond hij 800 ezels op naar Java. Al deze proeven mislukten.

Een in de loop van 1840 gedaan onderzoek leidde tot de conclusie, dat spoorwegaanleg tot de mogelijkheden behoorde. De directeur van de Genie, kolonel van der Wijck, bracht advies uit, ook met het oog op de verdediging van Java, een spoorlijn aan te leggen, die van Soerabaja via Soerakarta en Djogjakarta naar de Preanger Regentschappen zou lopen.

Het Koninklijk Besluit van 28 mei 1842 nummer 207 wordt aangemerkt als het besluit waarmee het tijdperk van voorbereiding van spoorwegaanleg aanvangt. Hierin werd bepaald: "....., dat ter bevordering van het transport van producten en goederen van Semarang naar Kedoe en de zogenaamde Vorstenlanden van Java en vice versa, zal worden aangelegd een ijzeren spoorweg, bestemd om te worden bereden met ijzeren wagens, getrokken door buffels, ossen of paarden." De uitvoering van dit besluit bleef echter achterwege.

In 1846 stelde minister Rochussen voor alle particuliere concessie-aanvragen voorlopig af te wijzen, en twee en een half miljoen gulden beschikbaar te stellen voor de aanleg van een staatspoorlijn van Batavia naar Buitenzorg. In 1851 bepaalde de minister van Koloniën echter, op voorstel van gouverneur-generaal Duymaer van Twist, dat aan particulieren weer concessies konden worden verleend. Dit werd in 1860 wederom teruggedraaid door minister Rochussen. Hij droeg aan de ambtenaar Stieltjes, adviseur bij het ministerie van Koloniën, op een onderzoek in te stellen naar de middelen van transport op Java en de voorstellen te doen voor mogelijke verbeteringen. Een periode van twintig jaar ging zo voorbij met louter beschouwingen over aanleg van spoorwegen.

De eerste spoorweg op Java werd aangelegd door de particuliere Nederlandsch-Indische Spoorwegmaatschappij, die in 1862 de concessie verkreeg voor de aanleg en exploitatie van een spoorweg van Semarang naar de Vorstenlanden. De hierna volgende aanleg van spoorwegen geschiedde door de Staatsspoorwegen, die hiermee in 1875 begon met de lijn Soerabaja-Pasoeroean-Malang.

Daarnaast bestond er behoefte aan eenvoudiger railvervoer, met name interlokale tramwegen, ter ontsluiting van gebieden die niet in aanmerking kwamen voor kostbare gewone spoorwegen. De aanleg en exploitatie van deze tramwegen heeft de regering aan het particulier initiatief overgelaten.

OPRICHTING

Voor zover kan worden nagegaan was het pas in 1884 dat serieuze plannen voor de aanleg van tramwegen op Madoera ontstonden. Een aantal concessie-aanvragen voor een tramweg op Madoera werd door het gouvernement echter niet ingewilligd, omdat de aanvragers niet konden voldoen aan de concessievoorwaarden.

Op 26 september 1896 diende de oud-administrateur van de Nederlandsch-Indische Spoorweg Maatschappij, E.M. Collard, een rekest in waarbij hij een concessie aanvroeg voor de aanleg en de exploitatie van een stoomtramweg op Madoera, lopend van Kamal over Bangkalan, Sampang, Pamekasan en Soemenep naar de havenplaats Kalianget. Bij Gouvernements Besluit van 10 november 1896 nummer 26 werd de concessie verleend. Bewilliging tot oprichting van de Madoera Stoomtram Maatschappij werd vervolgens gegeven bij Koninklijk Besluit van 19 juli 1897 nummer 48.¹ Na storting van het waarborgkapitaal in Nederland was de totstandkoming van de lijn verzekerd. Zo werd in 1897 de Madoera Stoomtram Maatschappij opgericht, met het doel: "het aanleggen en exploiteren van een stoomtramweg in de Residentie Madoera van Kamal over Bangkalan, Sampang, Pamekasan en Soemenep naar Kalianget". Voorts werd bepaald dat de vennootschap bevoegd was: "..... andere tramwegen op Madoera of elders in Nederlandsch-Indië aan te leggen, te kopen of te exploiteren, zoomede tot aankoop, oprichting, overneming, het in werking brengen en exploiteren van schepen en andere middelen van vervoer en inrichtingen in het belang van hare exploitatie, of wel het deelnemen in daartoe strekkende ondernemingen." (artikel 2 van de Statuten).

De maatschappij kreeg een in Amsterdam zetelende directeur, belast met het dagelijks bestuur, die benoemd werd door de vergadering van aandeelhouders en onder toezicht stond van de Raad van Commissarissen. Op Madoera was de administrateur, in 1921 hoofdvertegenwoordiger, belast met het beheer en de feitelijke exploitatie. Officieel werd de titel van de functionaris veranderd in hoofdvertegenwoordiger, maar in de praktijk werd hij nog lange jaren administrateur genoemd. Hij voerde een geregelde correspondentie met de directeur. Tevens stond hij onder toezicht van het Plaatselijk Comité, dat zitting hield in Soerabaja.

PERIODE 1897-1940

Bij de oprichting was men ervan uitgegaan dat het transport van zout een belangrijke inkomstenbron voor de maatschappij zou vormen. De produktie en verkoop van zout was in Indië een monopolie van het gouvernement. In het

---

¹ Opgenomen in het bijvoegsel van de Nederlandsche-Staatscourant van 14 augustus 1897, nummer 189.

eerste jaarverslag van de Madoera Stoomtram Maatschappij vermeldt de directeur, M. Tromp: "Daarbij laat zich verwachten, dat ook het zouttransport voortaan langs dezen weg zal plaats hebben." Dit was niet verwonderlijk want ten tijde van de oprichting was het gouvernement juist begonnen het zout tot briketten te persen, en men hoopte bij het slagen van die proef het gehele transport van ruw zout, briketten en brandstoffen in handen te krijgen. Tot de gouverneur-generaal werd het verzoek gericht om de zoutentrepôts zoveel mogelijk bij de haltes van de stoomtram te bouwen. De maatschappij hoopte na het gereedkomen van de lijn het vervoer te krijgen van de zoutvoorraden, die vanuit Sampang en Soemenep naar de oostelijke residenties van Java werden vervoerd.

Bij de eerste publieke aanbesteding van het zoutvervoer bleek echter dat de tramweg niet met het inlands vervoer kon concurreren. Later kreeg de tram wel enig zout te vervoeren, maar personen-, vee- en goederenvervoer zouden toch de hoofdkomsten van de maatschappij vormen.

In totaal bedroeg de lengte van het tramwegnet over Madoera 142 kilometer. Het rendement van de tramwegen, die betrekkelijk duur in aanleg waren, bleef beneden verwachting, hetgeen leidde tot diverse financiële reorganisaties. Om een grotere greep op het plaatselijk vervoer te krijgen werden tevens enige kleinere scheepvaartverbindingen naar de vaste wal van Java geëxploiteerd en op het eiland zelf onderhield men vanaf 1928 uitgebreide autobusdiensten. In 1930 bestond het rollend materieel uit 33 lokomotieven, 367 rijtuigen en goederenwagens en 23 autobussen. Het drijvend materieel bestond uit 4 stoomschepen, 6 motorschepen, 17 lichters en 1 baggermolen.

Om de sociale voorzieningen voor het Europees en Indisch personeel in Nederlands-Indië te regelen werd in 1911 de "Stichting Ondersteuningsfonds voor het Personeel van de N.V. Madoera Stoomtram Maatschappij" opgericht. In 1914 werd de "Stichting Spaar- en Verzekeringsfonds voor het Europeesch en daarmede gelijkgestelde personeel van de N.V. Madoera Stoomtram Maatschappij" opgericht. Dit had tot doel de pensioenvoorzieningen voor het Europees personeel te regelen in de vorm van een kapitaal of lijfrente.

In 1917 richtte ir. J.Th. Gerlings, directeur van de op Java werkzame "Vier Zuster-Maatschappijen", een brief tot de directies van de overige tramwegmaatschappijen met het voorstel een gemeenschappelijke belangenvereniging op te richten. Dit initiatief leidde op 16 juni 1917 tot de oprichting van de "Vereeniging van Nederlandsch-Indische Spoor- en Tramwegmaatschappijen" (V.N.I.S.T.M.).(zie bijlage B).

PERIODE 1940-1945

Vanaf 10 mei 1940 waren de in Nederland zetelende directie en commissarissen van de N.V. Madoera Stoomtram Maatschappij niet meer bevoegd hun functie buiten het bezette gebied uit te oefenen ingevolge het besluit van de in Londen zetelende Commissie voor Rechtsverkeer in

Oorlogstijd (CORVO).² Het bestuur werd opgedragen aan de hoofdvertegenwoordiger in Nederlands-Indië. Na de capitulatie in 1942 werden de spoor- en tramwegen in Indië direct door de Japanse legerleiding in bezit genomen. Reeds spoedig werd ook de directe leiding door de Japanners overgenomen, waarbij de staatsspoorwegen, de particuliere spoor- en tramwegen en het wegverkeer onder een centrale Japanse bedrijfsleiding, zetelend in Bandoeng, werden gebracht.

Het overgrote deel van het personeel werd in de loop van 1942 door de Japanners geïnterneerd, zodat eind 1942 nagenoeg het gehele Europese personeel met hun gezinnen in de Japanse gevangenen of interneringskampen verbleef.

Tijdens de Japanse bezetting en de daarop volgende Indonesische onafhankelijkheidsstrijd hebben de spoor- en tramwegen grote schade geleden.

PERIODE 1945-1970

Na de terugkeer van de Nederlands-Indische regering, onder luitenant gouverneur-generaal Van Mook, gaf de toenmalige directeur van Verkeer en Waterstaat aan de vertegenwoordigers der maatschappijen te kennen dat het herstel en het weer in gebruik nemen van het spoorwegapparaat centraal geregeld zou worden en de particuliere spoor- en tramwegmaatschappijen zouden om die reden tijdelijk door de overheid in bezit worden genomen. Hiertoe werd het besluit "Verordening Medewerking Bedrijven" door Van Mook vastgesteld.³ De bedoeling was de particuliere bedrijven samen te voegen met de Staatsspoorwegen, en zo te komen tot een Verenigd Spoorwegbedrijf. Dit zou onder leiding en beheer komen van een daartoe door de regering aan te wijzen autoriteit. De particuliere maatschappijen zouden voor het gebruik van hun bedrijven door de staat een jaarlijkse schadeloosstelling ontvangen.

Deze voor alle maatschappijen zo belangrijke zaak is collectief behandeld binnen de V.N.I.S.T.M. Zij waren zich ervan bewust, dat het spoorwegnet onder de Japanse bezetting als een eenheid geëxploiteerd was en daardoor moeilijk weer te splitsen zou zijn. Het was weinig waarschijnlijk dat de maatschappijen in staat zouden zijn tot een spoedige exploitatie te komen. Na langdurig overleg met de regering werd de verhouding tussen de staat en de maatschappijen voorlopig geregeld bij besluit van de luitenant gouverneur-generaal van 14 februari 1948 nummer 12. Daarin werd onder meer bepaald, dat de inbezitneming geacht werd te zijn ingegaan op 1 januari 1946 en werden de vergoedingen voor het gebruik vastgesteld.

Bij de soevereiniteitsoverdracht in december 1949 gingen alle rechten en plichten over op de Republiek Indonesia. De jaarlijkse vergoedingen aan de particuliere spoor- en tramwegbedrijven werden door de Djawatan Kereta Api, de Indonesische Staatsspoorwegen, voortgezet. Spoedig daarna gaf de Indonesische minister van Verbindingen aan de V.N.I.S.T.M. te kennen dat de

---

² Staatsblad 1940, nummer A6.

³ Verordening Medewerking Bedrijven (V.M.B.), Indisch Staatsblad 1945, nummer 146.

spoorlijnen in overheidsbezit zouden blijven, met de bedoeling tot overname over te gaan. De financiële toestand van de staat vormde echter een beletsel om aan dit voornemen spoedig uitvoering te geven, zodat de toestand van ingebruikneming tegen huurvergoeding voorlopig bleef gehandhaafd. Naar aanleiding hiervan deelden de gezamenlijke direkties in februari 1950 aan de minister mee bereid te zijn aan een overname mee te werken door genoeg te nemen met een betalingsregeling. Wel wezen zij erop, dat de jaarlijkse vergoeding maar tot 1949 geregeld was, en dat het noodzakelijk was dit tevens voor de komende jaren vast te leggen.

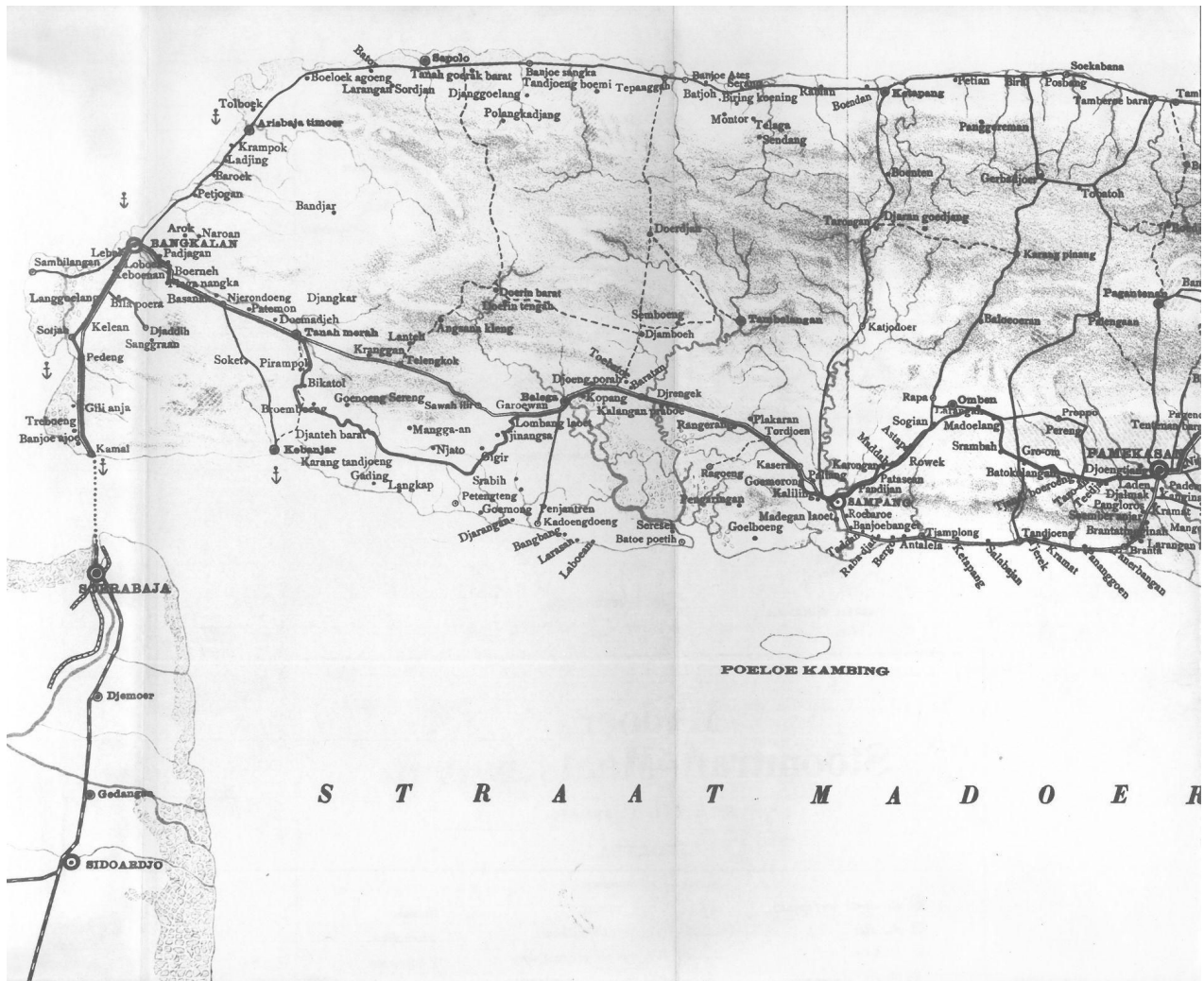
Op 23 juni 1950 ontving de V.N.I.S.T.M. bericht dat een commissie zou worden benoemd die aan de minister verslag moest uitbrengen over de overnamebedragen en de betalingsvoorwaarden, dit in nauwe samenwerking met de maatschappijen. Nadat de direkties hun medewerking hadden toegezegd werd, bij ministerieel besluit van 19 augustus 1950, deze commissie, onder voorzitterschap van de Dienst der Spoorwegen, ingesteld. Medio 1952 bracht deze commissie haar advies uit aan de minister. Dit advies werd in maart 1953 besproken in de Economische en Financiële Raad van Ministers die met het advies instemde, en de minister van Verbindingen machtigde om de onderhandelingen met de V.N.I.S.T.M. te voeren.

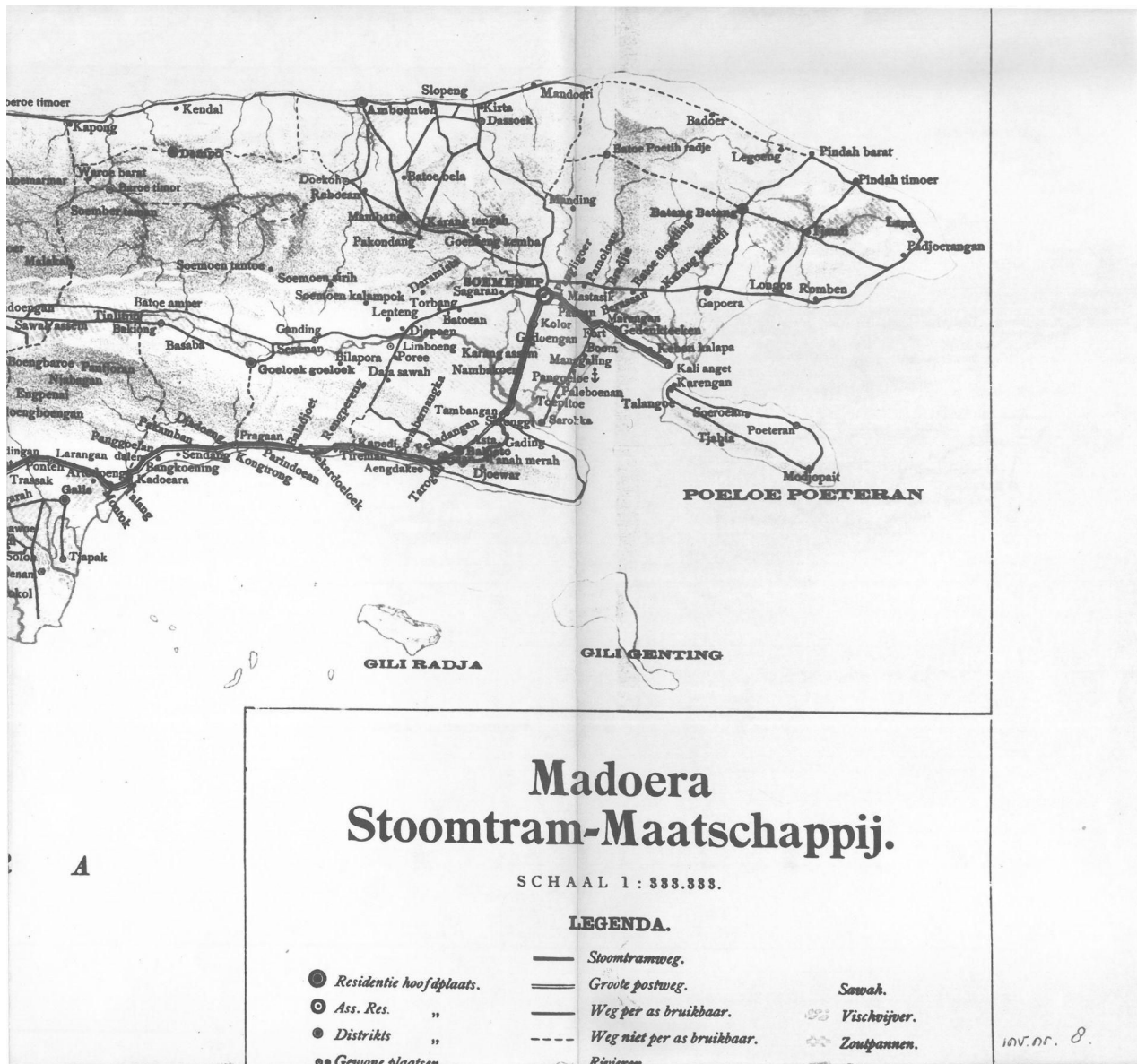
De minister stelde in maart 1953 een nieuwe commissie in die belast werd met het voeren van de onderhandelingen. De vereniging machtigde hiertoe ir A.S. Carpentier Alting en ir. B.W. Colenbrander. Alle pogingen om tot een vruchtbaar overleg te komen mislukten echter, hetgeen voor een groot deel te wijten was aan de vele Indonesische kabinetwijzigingen die maakten dat men telkens met een nieuwe minister van Verbindingen had te maken.

De Nieuw-Guinea kwestie en de in verband daarmee door Soekarno getroffen anti-Nederlandse maatregelen, waaronder de nationalisatie van de Nederlandse bedrijven, maakten ten slotte een definitief einde aan de onderhandelingen. Hiermee kwam tevens een einde aan de vertegenwoordiging van de maatschappijen in Indonesië.

In 1966, toen de diplomatieke verhoudingen met Indonesië genormaliseerd waren, werden de onderhandelingen over de schadevergoedingen voortgezet. Nederland zou de schadeclaims beoordelen, de toewijzingen doen en de verdeling van de termijnbetalingen regelen. Toen in 1970 tenslotte bekend was welk bedrag uitgekeerd zou worden werd besloten tot liquidatie van de bedrijven verenigd in de V.N.I.S.T.M.

TRAJECT VAN DE MADOERA STOOMTRAM-MAATSCHAPPIJ

OVERZICHT VAN COMMISSARISSEN

Heldring, B	1897-1907
Wertheim, mr. Alex. H	1897-1932
Dames Visser, M	1897-1910
Dijkstra, J.J	1897-1921
Eeghen jr., A.W. van	1897-1921
Schaik, J.W.Th. van	1897-1908
Lindo, A.E	1908-1909
Herckenrath, C.M	1910-1911

Kerbert, H	1910-1930
Snethlage, A	1912-1921
Koning, D.A.P	1920-1939
De Beaufort, mr. J.C	1921-1960
Dijkstra, ir. A.J	1921-1938
Bolle sr., C.J	1930-1940
Lenep, jhr. dr. L.H. van	1935-1938
Kolff, mr. P.C	1938-1940
Vorster, A.J.W	1938-1949
Doorn, jhr. mr. E.C.U	1940-1957
Den Hollander, ir. F.Q	1940-1973
Lint, drs. H.C. de	1940-1973
Carpentier Alting, ir. A.	1957-1973
Rueb, ir. M.C	1959-1962

OVERZICHT VAN DIREKTEUREN

Tromp, M	1897-1908
Herckenrath, C.M	1905-1910
Bolle sr., C.J	1910-1930
Rueb, ir. M.C	1930-1959
Rees, S.L. van	1959-1973

OVERZICHT VAN LEDEN VAN HET PLAATSELIJK COMITÉ TE SOERABAJA

Kropveld, mr. D.C.J.H	1897-1902
Geykema, K.J	1897-1899
Lindo, A.E	1897-1906
Kerbert, H	1899-1905
Paets tot Gansoijen, mr. A	1902-1913
Toens, S.E.	1905-1906
Marmelstein, A.F	1906-1908
Fokker, G.A	1906-1907
Hupkes, G.J	1907-1912
Straaten, H. van	1908-1912
Loeff, mr. J.C.Ph	1912-1921
Ter Haar Romeny, mr. Th	1912-1925

Koning, D.A.P	1914-1915
Meijers, A.A	1916-1920
Dijkerman, ir. G.J	1921-1929
Wijck, jhr. mr. J.C. van der	1921-1933
Terkuhle, A	1927-1931
Voort, ir. H.W. van der	1929-1933
Demmink, ir. E. CH	1932-1940
Zeijdner, mr. H	1933-1940
Steinmetz, ir. K.K.L	1933-1940

OVERZICHT VAN ADMINISTRATEURS/HOOFDVERTEGENWOORDIGERS

Byvanck, C.J.N	1897-1901
Bolle sr., C.J	1901-1909
Boers, W.H	1909-1916
Rueb, ir. M.C	1916-1929
Bolle jr., ir. C.J	1929-1940
Madarasz, J	1940-1951
Carpentier Alting, ir. A.S	1951-1956
Colenbrander, ir. B.W	1956-1959
Elst, J. van den	1959-1960

LEDEN VAN DE VERENIGING VAN NEDERLANDSCH-INDISCHE (INDONESISCHE) SPOOR- EN TRAMWEGMAATSCHAPPIJEN (V.N.I.S.T.M.)

- Deli Spoorwegmaatschappij
- Nederlandsch-Indische/Indonesische Spoorwegmaatschappij
- Semarang-Joana Stoomtrammaatschappij*
- Semarang-Cheribon Stoomtrammaatschappij*
- Serajoedal Stoomtrammaatschappij*
- Oost-Java Stoomtrammaatschappij*
- Kediri Stoomtrammaatschappij
- Madoera Stoomtrammaatschappij
- Malang Stoomtrammaatschappij
- Modjokerto Stoomtrammaatschappij
- Pasoeroean Stoomtrammaatschappij
- Probolinggo Stoomtrammaatschappij

* De vier "Zustermaatschappijen"

GESCHIEDENIS VAN HET ARCHIEFBEHEER

Het archief dat gevormd is door de administrateur in Indië, en dat voornamelijk stukken bevat betreffende de feitelijke exploitatie, is in zijn geheel verloren gegaan.

Bij de overdracht is een overzicht van de aanwezige stukken bijgevoegd. Tot het maken van een inventaris werd in 1987 besloten. Het archief bestond oorspronkelijk uit een zogenaamd correspondentie-gedeelte en een gedeelte bevattende de financiële boekhouding. Het correspondentie-gedeelte was geordend in dossiers (bundels betreffende een bepaalde zaak of onderwerp), of in bepaalde series, zoals briefwisselingen, notulen, enz. De dossiers waren aanvankelijk genummerd in volgorde van hun ontstaan bij de administratie en zijn nadien in een rubriekensysteem ingepast. Dit blijkt uit de wijzigingen die in de registratiestempels op de stukken zijn aangebracht. De registratuurkenmerken hebben voor het archief geen feitelijke waarde meer. Er zijn aanwijzingen dat het archief incompleet is. Zo ontbreken bijvoorbeeld de agenda's van ingekomen stukken en een aantal jaarverslagen. Sommige oorspronkelijke dossiers, waarnaar in het archief verwezen wordt, zijn ook niet meer aanwezig.

Een paar hiaten in de serie jaarverslagen zijn, door schenking van mevrouw J.S. van Tol-Bollee, verholpen. (inventarisnummer 8).

Na de afronding van de liquidatie werd het archief in 1975 geschonken aan het Algemeen Rijksarchief door de voormalige directeur van de N.V. Madoera Stoomtram Maatschappij, S.L. van Rees.

Schenking (van een niet overheidsarchief)

DE VERWERVING VAN HET ARCHIEF

Het archief is door schenking verworven.

Inhoud en structuur van het archief

INHOUD

Het gaat hier om het direktie-archief dat gevormd is in Nederland. Het omvat met name stukken over het gevoerde beleid, het financieel beheer en de boekhouding.

SELECTIE EN Vernietiging

Dubbele exemplaren, stukken betreffende zaken van zeer eenvoudige aard en financiële bescheiden, waarvan de neerslag terug te vinden is in de grootboeken, zijn vernietigd.

De omvang van het archief vòòr en nà de inventarisatie is respectievelijk 7 meter en 4,75 meter.

Verklaring van Vernietiging

Ondergetekende, rijksarchivaris van de tweede afdeling van het Algemeen Rijksarchief, verklaart hierbij:

1. dat overeenkomstig de voor particuliere-archieven geldende normen ter vernietiging zijn verwijderd uit het archief van de N.V. Madoera Stoomtram Maatschappij 1897-1973, en haar personeelsfondsen 1911-1973 de navolgende categorieën archiefbescheiden:
  - dubbelen,
  - stukken betreffende financiële aangelegenheden waarvan de neerslag terug te vinden is in de boekhouding,
  - stukken betreffende gegevens ingezonden voor de statistiek aangaande winsten, dividenden, reserveringen en afschrijvingen, bijgehouden door het Centraal Bureau voor de Statistiek, met de totale omvang van ca. 2,25 meter,
2. dat de genoemde bescheiden door de Dienst der Domeinen werden afgevoerd naar het bureau vernietiging te Apeldoorn om aldaar op de gebruikelijke wijze te worden vernietigd.

's-Gravenhage, 1 september 1988.
(drs. E. van Laar)

Ordering van het Archief

Bij de inventarisatie is gekozen voor een driedeling naar archiefvormers en daarbinnen is een onderwerpsgewijze indeling van stukken toegepast. Hierbij zijn de oorspronkelijke dossiers zoveel mogelijk intact gelaten en in een systematisch verband geordend, met uitzondering van een aantal bestaande series.

Een map foto's, die bij het archief werd aangetroffen, werden min of meer geordend volgens de werkzaamheden van het bedrijf.

Verwant materiaal

BESCHIKBAARHEID VAN KOPIEËN

Inventarisnummers van dit archief zijn niet in kopievorm beschikbaar

VERWANTE ARCHIEVEN

NL-HaNA, 2.20.20, Vereniging van Nederlands-Indonesische Spoor- en Tramwegmaatschappijen, (1912) 1917-1970

NL-HaNA, 2.20.14.01, Semarang-Cheribon Stoomtrammaatschappij; Semarang-Joana Stoomtrammaatschappij; Oost-Java Stoomtrammaatschappij; Serajoedal Stoomtrammaatschappij (Vier Zustermaatschappijen): Gemeenschappelijk Archief, 1881-1975

NL-HaNA, 2020.15, Semarang-Cheribon Stoomtrammaatschappij; Semarang-Joana Stoomtrammaatschappij; Oost-Java Stoomtrammaatschappij; Serajoedal Stoomtrammaatschappij (Vier Zustermaatschappijen): Index op de Personeelsdossiers, 1882-1966

OVERZICHT VAN GERAADPLEEGDE BRONNEN

Reitsma, S.A. *De wegenkwestie op Java en Madoera, ingeleid voor een bespreking op het 11 en 12 Mei 1913 te Bandoeng gehouden derde decentralisatiecongres*. z. pl. en z.j. Wellenstein, E.P. *Het spoor- en Tramwegwezen in Nederlandsch-Indië*. Baarn, 1915. Reitsma, S.A. *Indische Spoorweg politiek*. Batavia, 1916. Paulus, J. *Encyclopedie van Nederlandsch-Indië*. 's-Gravenhage/Leiden, 1917. Reitsma, S.A. *Gedenkboek der Staatsspoor- en tramwegen in Nederlandsch-Indië 1875-1925*. Weltevreden, 1925. Reitsma, S.A. *De rentabiliteit bij koloniale verkeersmiddelen*. Den Haag, 1943.

BESCHRIJVING VAN DE SERIES EN ARCHIEFBESTANDELEN

I. ARCHIEF VAN DE RAAD VAN COMMISSARISSEN.

- 1-2** Notulen van de aandeelhoudersvergaderingen.
1897-1973 2 delen
- 1** juni 1897-mei 1934
- 2** juni 1935-juni 1973
- 3** Notariële processen-verbaal van het verhandelde in de
vergaderingen van de gewone en preferente aandeel- en
obligatiehouders, authentieke afschriften.
1921-1947 1 omslag
- 4-7** Notulen van de vergaderingen van de Raad van Commissarissen.
1897-1973 4 delen
- 4** juni 1897-mei 1910
- 5** sep. 1910-juni 1920
- 6** dec. 1920-dec. 1939
- 7** feb. 1940-mei 1973

II. ARCHIEF VAN DE DIREKTIE.

A. STUKKEN VAN ALGEMENE AARD

1. VERSLAGEN.

- 8** Jaarverslagen over de jaren 1897-1972.
1898-1973 1 pak
Niet aanwezig is het jaarverslag over 1936
- 9** Verslagen van de directeur, uitgebracht in de vergadering van de
Raad van Commissarissen.
1941-1957 1 omslag
- #### 2. CORRESPONDENTIE.
- 10** Correspondentie met het Ministerie van Koloniën en het Ministerie
van Landbouw, Nijverheid en Handel.
1897-1922 1 omslag
- 11** Ingekomen brieven van aandeelhouders.
1932-1965 1 omslag
- 12-16** Correspondentie met de
Administrateurs/Hoofdvertegenwoordigers.
1934-1960 5 pakken
- 12** 1934-1936
- 13** 1937-1940
- 14** 1946-1950
- 15** 1950-1955
- 16** 1955-1960
- 17** Correspondentie met de Nederlandsche Handel Maatschappij
1935-1957 1 omslag
- 18** Correspondentie met de commissarissen.
1937-1961 1 omslag
- 19** Correspondentie met de NV Centrale Trust Compagnie en mr.
Heldring cs., advocaten en procureurs.
1940-1973 1 omslag
- 20-24** Doorslagen van uitgaande brieven.
1942-1973 5 pakken
- 20** 1942-1946
- 21** 1947-1949
- 22** 1950-1953
- 23** 1954-1959

24 1959-1973

25 Ingekomen brieven van diverse spoorwegmaatschappijen.
1946-1950 1 omslag

3. AFSCRIFTEN VAN OVERHEIDSBSLUITEN.

26-27 Registers.
1896-1940 2 delen

26 nov. 1896-sep. 1929

27 oct. 1929-mrt. 1940

28 Besluiten, met begeleidende brieven en bijlagen.
1897-1946 1 omslag

B. STUKKEN BETREFFENDE BIJZONDERE ONDERWERPEN

1. OPRICHTING EN ONTWIKKELING.

29 Stukken betreffende de oprichting, met retroacta 1896.
1897-1899 1 omslag

30 Stukken betreffende statutenwijzigingen.
1904-1947 1 omslag
Zie voor de eerste statuten inv.nr. 29

31 Stukken betreffende de inschrijving van de N.V. Madoera
Stoomtram Maatschappij in het handelsregister van de Kamer van
Koophandel en Fabrieken te 's-Gravenhage, met correspondentie
inzake de wijzigingen met betrekking tot de inschrijving.
1921-1973 1 omslag

32 Stukken betreffende zetelverplaatsing van Nederland naar
Nederlandsch-Indië, en terug.
1937-1940, 1946 1 omslag

33-35 Stukken betreffende de vertegenwoordiging van de Madoera
Stoomtram Maatschappij in de Vereeniging van Nederlandsch-
Indische Spoor- en Tramweg Maatschappijen, inzake zoutvervoer en
naasting.
1938-1960 2 omslagen, 1 pak

33 zoutvervoer. 1938, 1939, 1 omslag

34 naasting. 1946-1960, 1 omslag

35 naasting. 1946-1960, 1 pak

36 Stukken betreffende het 50-jarig bestaan, van de maatschappij.
1947 1 omslag

2. KAPITAAL-AANTREKKING.

- 29** Stukken betreffende de eerste kapitaalstortingen.
1897 1 omslag
- 37** Prospectussen voor kapitaal aantrekking.
1904, 1912, 1920 3 stukken
Zie voor de eerste prospectus in v.nr. 29
- 38** Stukken betreffende het voorstel aan obligatiehouders om een
nieuwe schuldregeling te treffen.
1939 1 omslag
- 39** Correspondentie met obligatiehouders.
1945-1959 1 omslag
- 40** Rapporten betreffende de 4% obligatielening 1940, uitgebracht
door de N.V. Centrale Trust Compagnie.
1949-1973 1 omslag
- 41** Stukken betreffende aflossing van de lopende obligatieleningen.
1958 1 omslag

3. FINANCIËEL BEHEER.

- 42** Staten van kapitaalsuitgaven, waarop volgens de fiscus in
Nederlandsch-Indië mag worden afgeschreven.
1897-1949 1 omslag
- 43** Staten van kapitaalsuitgaven volgens de winst- en verliesrekening.
1897-1958 1 omslag
- 44** Stukken betreffende verlaging van de exploitatiekosten.
1930-1931 1 omslag
- 45** Staten van waarde van de bezittingen, op grond van de gegevens,
die uit Indië werden ontvangen.
1938 1 omslag
- 46** Stukken betreffende de begrotingen over de jaren 1940-1959.
(1938-1956) 1 omslag
Zie voor de eerste begroting inv.nr. 29
- 47-49** Accountants-rapporten inzake de jaarrekeningen over de jaren
1939-1972.
1940-1973 3 pakken
- 47** 1939-1957
- 48** 1958-1962

49 1963-1972
De rapporten betreffen ook de jaarrekeningen van het Ondersteuningsfonds voor het personeel en het Spaaren verzekeringsfonds voor het Europeesch en daarmee gelijkgestelde personeel, zie inv.nr. 107-125

50 Stukken betreffende teruggave door het Ministerie van Financiën van het bij de concessieverlening in 's Rijks kas gestorte waarborgkapitaal.
1946-1949 1 omslag

51 Stukken betreffende de besteding van gelden uit het door de Particuliere Spoor- en Tramweg Maatschappijen bijeen gebrachte kapitaal, ter continuering van de activiteiten van de maatschappij door de overheid.
1946-1955 1 pak

4. BOEKHOUDING.

52-55 Stukken betreffende de fiscale, proef- en definitieve balansen en winst- en verliesrekeningen over de jaren 1897-1972.
1898-1973 2 delen, 2 pakken

52 1897-1929, 1 deel

53 1930-1939, 1 deel

54 1936-1958, 1 pak
(notariële balansen)

55 1959-1972, 1 pak
(notariële balansen)

Hierin bevinden zich ook de balansen van de fondsen, zie inv.nr. 107-125

56-57 Kasboeken.
1927-1973 2 delen

56 juni 1927-sep. 1934

57 juni 1954-nov. 1973

58-62 Grootboeken.
1928-1972 5 delen

58 1928-1932

59 1933-1939

60 1940-1947

61 1948-1957

62 1958-1972

63-70 Journalen.
1929-1971 7 delen, 1 omslag

63 juni 1929-sep. 1935
(oneven jaren)

64 aug. 1930-nov. 1936
(even jaren)

65 sep. 1935-dec. 1941

- 66** (oneven jaren)
 nov. 1936-dec. 1940
 (even jaren)
67 Jan. 1942-sep. 1956
 (even jaren)
68 jan. 1943-dec. 1955
 (oneven jaren)
69 sep. 1956-dec. 1961
70 jan. 1962-dec. 1971, 1 omslag
 (losbladig)

5. PERSONEEL BEHEER.

- 71** Personeelsdossiers.
 1897-1972 1 pak
- 72** Stukken betreffende dienstvoorwaarden en -orders voor het
 Europees en Inlands personeel.
 1921, 1927-1929 5 stukken
- 73** Staten van het Europees en Inlands personeel met vermelding van
 de tractementen.
 1931-1940 1 omslag
- 74** Correspondentie met het personeel in Nederlandsch-Indië inzake
 personeelsaangelegenheden.
 1932-1965 1 omslag
- 75** Bekendmaking van de Opsporings Dienst Overledenen betreffende
 de executie van het personeel van de Zoutwinning van Madoera en
 de Madoera Stoomtram Maatschappij door de Ken Pei Tai, uittreksel
 uit "De Vrije Pers".
 (1944) 1 stuk
- 76** Stukken betreffende regelingen voor het personeel van de
 maatschappij in verband met hun overgang, ten gevolge van de
 naasting, naar de Djawatan Kereta Api (de Indonesische Staats
 Spoorwegen).
 1945-1955 1 omslag
- 77** Stukken betreffende uitkering van vergoedingen aan en de
 rehabilitatie van oorlogsslachtoffers in Nederlandsch-Indië.
 1948-1960 1 omslag

6. CONCESSIONS, AANLEG EN EXPLOITATIE.

- 78-80** Beschikkingen, vergunningen en certificaten uitgevaardigd en
 afgegeven door de Nederlandsch- Indische autoriteiten, met
 betrekking tot aanleg van bruggen en banen, scheepvaart,

autobussen en bepalingen van de snelheid van de voertuigen.

Afschriften.

1897-1940 3 omslagen

78 1897-1929

79 1930-1935

80 1936-1940

Zie ook inv.nr. 10, 26 en 27

81 Stukken betreffende verleende concessies.
1899-1940 1 pak

Zie voor stukken betreffende de eerste concessieaanvraag inv.nr. 29

82-84 Inspectierapporten en nota's inzake de bedrijfsvoering.
1901-1959 3 omslagen

82 1901-1930

83 1946-1950

84 1956-1959

85 Stukken betreffende technische berekeningen voor de aanleg van
spoor- en tramlijnen.
1912-1928 1 pak

86 Overzicht van bepalingen met betrekking tot de stationsdienst.
1917 1 stuk

87 Concept brief aan de gouverneur-generaal betreffende het gebrek
aan brandstoffen in Nederlandsch-Indië.
1917 1 stuk

88 Stukken betreffende de scheepvaartbelasting (havengeld) van de
haven van Soerabaja.
1917-1934 5 stukken

89 Voorschriften voor het rekenplichtig beheer van de stations.
1918 1 stuk

90 "Algemeen reglement voor reeden en vaarwaters in Nederlandsch-
Indië", vastgesteld door de gouverneur-generaal.
1924 1 stuk

91 Reglement voor de rede van Soerabaja voor het gebruik van
vaartuigen, bestemd tot vervoer van personen, goederen en water
en op vissersvaartuigen, uitgevaardigd door de Gewestelijke Raad
van Soerabaja.
1924 1 stuk

92 Stukken betreffende de bouw van een stationsgebouw aan de
Oedjoeng te Soerabaja.
1926-1936 1 omslag

-
- 93** Stukken betreffende de zoutvervoersovereenkomst, gesloten tussen het gouvernement van Nederlandsch-Indië en de Madoera Stoomtram Maatschappij.
1928-1948 1 pak
- 94** Stukken betreffende voorwaarden en tarieven voor het vervoer van personen en goederen, uitgegeven door de Madoera Stoomtram Maatschappij.
1929 2 stukken
- 95** Stukken betreffende de vaartuigen "Madoera-II", "Pamekasan" en "Hans".
1928-1948 1 omslag
- 96** Stukken betreffende de sluiting van het lijngedeelte Pamekasan-Kalianget.
1931-1938 1 pak
- 97** Polissen voor verzekering van materialen.
1933-1942 1 omslag
- 98-99** Staten van materialen.
1942, 1947-1950 1 deel, 1 omslag
- 98** 1942, 1 deel
- 99** 1947-1950
- 100** Overzicht van de tekeningen, kaarten en foto's in het zogenaamde Tekeningarchief.
z.j 1 omslag
- C. FOTO'S.**
- 101** Foto's van materieel, gebouwen en personeel, met later vervaardigde beschrijvende lijst.
ca. 1904-1930 1 omslag
- D. DOCUMENTATIE.**
- 102** "Aanleg van een tramweg loopende van Tjomal over Kesesi en Bontarbolang naar Randoedongkal", verslag van J.D. Wolterbeek en J.H.E. Groenewoud, in opdracht der Semarang-Cheribon Stoomtram Maatschappij. Tegal,
1922 1 stuk
- 103** "Madoera affaires", overdruk van een serie artikelen uit het Soerabaiasch Handelsblad van
18, 20, 21, 23 en 24 juni 1927 1 deel

-
- 104** "Madoera-belangen", overdruk van een serie artikelen uit het Soerabaiasch Handelsblad van 24, 27, 29 april en 1 en 2 mei 1931 1 deel
- 105** "Mr. dr. K.H. Beijen, in memoriam", artikel in het tijdschrift Spoor- en tramwegen, 1941, nr. 15, blz. 297. 19 juli 1941 1 stuk
- 106** "Berita D.K.A.", tijdschrift van de Indonesische staatsspoorwegen, I (1955) nummer 6, met Nederlandse vertaling. 1955 2 stukken

III. GEDEPONEERDE ARCHIEVEN.

A. STICHTING ONDERSTEUNINGSFONDS VOOR HET PERSONEEL VAN DE N.V. MADOERA STOOMTRAM MAATSCHAPPIJ, 1911-1973.

- 107** Stukken betreffende de oprichting, ontwikkeling en liquidatie.
1912-1973 1 pak
- 108** Notulen van de vergaderingen van de Raad van Toezicht op het
bestuur van het fonds. 1 deel
1934-1971
Voorin staan uittreksels uit de notulen van de vergaderingen van Raad van
Commissarissen op:
12 sep. 1910
27 dec. 1910
15 oct. 1919
1 mei 1933
10 oct. 1934
28 nov. 1934
- 109** Correspondentie. 1 pak
1941-1964
- 110-113** Grootboeken. 4 delen
1910-1972
110 1910-1940
111 1941-1951
112 1952-1968
113 1969-1972
- 114** Effectenboek. 1 deel
1912-1970
- 115** Journalen. 1 deel
1954-1961
- 116** Stukken betreffende de balansen en de winst- en verliesrekeningen
over de jaren 1959-1972. 1 pak
1960-1973
- Accountants-rapporten inzake de jaarrekeningen.
Zie inv.nr. 47-49
- Stukken betreffende de fiscale- en proef- en definitieve balansen
over de jaren 1934-1972. 1 pak
1934-1973
Zie inv.nr. 52-55

B. STICHTING SPAAR- EN VERZEKERINGSFONDS VOOR HET EUROPEESCH EN DAARMEDE GELIJGESTELDE PERSONEEL VAN DE N.V. MADOERA STOOMTRAM MAATSCHAPPIJ, 1914-1973.

- 117** Stukken betreffende de oprichting en ontwikkeling.
1914-1957 1 omslag
- 118** Notulen van de vergaderingen van de Raad van Toezicht op het bestuur van het fonds.
1934-1973 1 deel
Voorin staan de uittreksels uit de notulen van de vergaderingen van de Raad van Commissarissen op:
29 apr. 1913
22 dec. 1913
19 mei 1914
8 oct. 1914
10 feb. 1919
15 oct. 1919
6 juli 1922
28 mrt. 1933
1 mei 1933
10 oct. 1934
28 nov. 1934
- 119** Correspondentie.
1941-1964 1 pak
- 120-122** Grootboeken.
1914-1972 3 delen
120 1914-1948
121 1949-1953
122 1954-1972
- 123** Effectenboek.
1916-1969 1 deel
- 124** Journaal.
1954-1972 1 deel
- 125** Stukken betreffende de balansen en de winst- en verliesrekeningen over de jaren 1959-1973
1960-1974 1 pak
- Accountants-rapporten inzake de jaarrekeningen.
Zie inv.nr. 47-49
- Stukken betreffende de fiscale- en proef- en definitieve balansen over de jaren 1934-1972.
1935-1973

Zie inv.nr. 52-55